

Mācību jomu vadītāju metodiskā diena

ONIP sadarbībā ar OVĢ 28.11.2024

Summatīvo pārbaudes darbu veidošana

Sagatavoja Dace Zemīte,
ONIP Sociālās un pilsoniskās jomas metodiķe

Vērtēšana

Jebkura laba vērtēšanas sistēma dara vairāk nekā tikai auditē jeb novērtē sniegumu. Tā ir veidota tā, lai modelētu autentisku sniegumu un radītu iespējas to uzlabot. Mācīšanas mērķis ir nevis sasniegt labus rezultātus valsts pārbaudes darbos, bet gan apgūt intelektuāli nozīmīgas prasmes.

G. Viginš

Kas ir vērtējums?

Vērtējums ir simbols, kura mērķis ir sākt komunikāciju pret sasniedzamo rezultātu.
Komunikācija skolēnam ar sevi.
Komunikācija skolēnam ar skolotāju.

2.1. formatīvā vērtēšana, kas ir nepārtraukta ikdienas mācību procesa sastāvdaļa un nodrošina skolēnam un pedagogam atgriezenisko saiti par skolēna tā brīža sniegumu attiecībā pret plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem.

"17.4. summatīvā vērtēšana, ko organizē mācīšanās posma (piemēram, temata, kursa, izglītības pakāpes) noslēgumā, lai novērtētu un **dokumentētu skolēna mācīšanās rezultātu.**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 747

Rīgā 2018. gada 27. novembrī (prot. Nr. 56 38. §) **Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem**

Darbam pieejams

Vadlinijas skolēna/audzēkņa
mācību snieguma vērtēšanai
vispārējās un profesionālās
izglītības iestādēs

- <https://mape.gov.lv/api/files/B3DAE267-439B-4E1C-AC59-A7E2BCCBA912/download>

Pieejamie resursi vērtēšanai

**Skolēnu mācību sasniegumu
summatīvā vērtēšana**

Metodiskais līdzeklis

Saturs

Ievads	4
Izmantoto terminu skaidrojums	5
I daļa	7
1. Vērtēšanas mērķi, principi	7
2. Nobeiguma darbs kā mērīstruments	17
2.1. Nobeiguma darba plānošana	18
2.2. Nobeiguma darba veidošana – uzdevumi un vērtēšanas kritēriji	23
2.3. Vērtējuma izlikšana	28
2.4. Kā domāt par pārbaudes darba rezultātiem	32
3. Nobeiguma darbu piemēru analīze	34
3.1. Rakstiska nobeiguma darba veidošanas piemēra analīze	34
3.2. Kompleksu sasniedzamo rezultātu mērīšanas piemēri	40
Izmantotā literatūra	45
II daļa	46
Summatīvo darbu piemēri <i>Skola2030</i>	47

<https://mape.gov.lv/catalog/materials/A0468945-2A65-42F2-92CD-6874F1D18E12/view?preview=7C03BFB5-4BAA-4DC0-990D-58F69B735995>

Summatīvā pārbaudes darba novērtēšana

- **Skolēnu sniegums pārbaudes darbā tiek veidots četros līmeņos un izteikts 10 ballu skalā (4.-12.klase)**
- **Skolēna mācību sniegumu 1.-3. klasē vērtē atbilstoši noteiktajiem snieguma līmeņu aprakstiem.**

(Ministru kabineta noteikumi Nr. 747

Rīgā 2018. gada 27. novembrī (prot. Nr. 56 38. §) **Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 416

Rīgā 2019. gada 3. septembrī (prot. Nr. 37 21. §) **Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem**

Vienoti Ogres novadā
4 no 31, 6 no 55, 8 no 77, 10 no 95%

Gaidas pret konkrētu līmeni un vērtējumu
4.-12. klase

1.	Snieguma līmenis	sācis apgūt		turpina apgūt	apguvis	apguvis padziļināti
2.	Balles	1–2	3–4	5–6	7–8	9–10
3.	Apguves procenti	0–20 %	21–40 %	41–66 %	67–86 %	87–100 %
4.	Kritēriji					
4.1.	demonstrēto zināšanu, izpratnes, prasmju mācību jomā un caurviju prasmju apjoms un kvalitāte	skolēns, demonstrējot sniegumu, izmanto vienu atbilstošu ideju vai prasmi situācijā, kurā ir šaurs disciplinārs/mācību jomas konteksts	skolēns, demonstrējot sniegumu, izmanto vairākas savstarpēji nesaistītas idejas vai prasmes šaurā disciplinārā/mācību jomas kontekstā	skolēns, demonstrējot sniegumu, kurā izmanto vairākas idejas vai prasmes, veido savstarpējas sakarības disciplinārā/mācību jomas kontekstā	skolēns, demonstrējot sniegumu, kurā izmanto vairākas atbilstošas idejas vai prasmes no dažādām disciplīnām/mācību jomām, veido savstarpējas sakarības un vispārina	
4.2.	atbalsta nepieciešamība	skolēns, demonstrējot sniegumu, lieto doto vai jau zināmu paņēmieni ar pieejamo atbalstu	skolēns, demonstrējot sniegumu, patstāvīgi lieto zināmu paņēmieni	skolēns, demonstrējot sniegumu, izvēlas un patstāvīgi lieto atbilstošo paņēmieni vai pierakstu	skolēns, demonstrējot sniegumu, izvēlas un patstāvīgi lieto atbilstošo paņēmieni un, ja nepieciešams, pielāgo to	
4.3.	spēja lietot apgūto tipveida un nepazīstamā situācijā	skolēns demonstrē sniegumu zināmā tipveida situācijā	skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan mazāk zināmā situācijā	skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan nepazīstamā situācijā	skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan nepazīstamā, gan starpdisciplinārā situācijā	

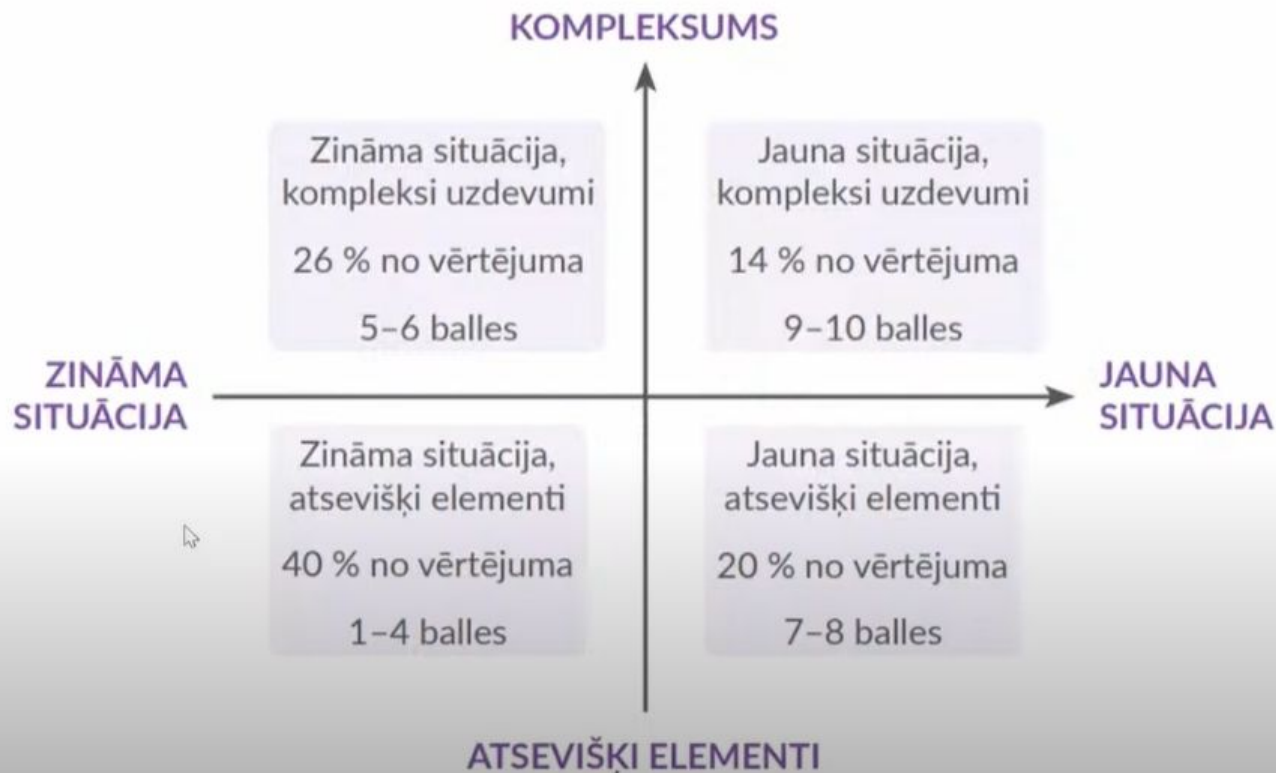
(Ministru kabineta noteikumi Nr. 747

Rīgā 2018. gada 27. novembrī (prot. Nr. 56 38. §) Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem. 10.pielikums

	Kritērijs	Sācis apgūt (S)	Turpina apgūt (T)	Apguvis (A)	Apguvis padziļināti (P)
1.	Demonstrēto zināšanu, izpratnes, pamatprasmju mācību jomā, caurviju prasmju apjoms un kvalitāte	skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes) liecina, ka ir uzsākta plānotā sasniegjamā rezultāta apguve	skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes) liecina, ka plānotais sasniegtais rezultāts sasniegts daļēji un tas nav noturīgs	skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes) liecina, ka plānotais sasniegtais rezultāts sasniegts pilnībā un tas ir noturīgs	skolēna sniegums (demonstrētās zināšanas, izpratne, pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes) liecina, ka plānotais sasniegtais rezultāts sasniegts padziļināti un tas ir noturīgs
2.	Atbalsta nepieciešamība	skolēnam nepieciešams atbalsts un regulāri pedagoga apstiprinājumi uzdevuma izpildei	skolēnam dažkārt nepieciešams pamudinājums, lai sekotu uzdevuma izpildei	skolēns uzdevumu izpilda patstāvīgi	skolēns uzdevumu izpilda patstāvīgi, spēj pamatot atbilstošās stratēģijas izvēli
3.	Spēja lietot apgūto tipveida vai nepazīstamā situācijā	skolēns demonstrē sniegumu ar pedagoga atbalstu zināmā tipveida situācijā	skolēns demonstrē sniegumu pārsvarā patstāvīgi tipveida situācijā, atsevišķā gadījumā – arī mazāk zināmā situācijā, ja nepieciešams, izmanto atbalsta materiālus	skolēns demonstrē sniegumu gan zināmā tipveida situācijā, gan nepazīstamā situācijā	skolēns demonstrē sniegumu zināmā tipveida situācijā, nepazīstamā situācijā un starpdisciplinārā situācijā

STAP

	S	T	A	P
Apguve % no	0	25	50	75

Taksonomijas izmantošana

skolotājiem, izvēloties no plaša paņēmieni loka, vajadzētu izvēlēties tādas, kas palīdzētu skolēniem lietot zināšanas, risinot nezināmas problēmas savās dzīvē. Ja tāds ir skolotāja nolūks, tad skolēns ir pasargāts no **gatavu risinājumu mācīšanas pieejas**, uzskata Blūms.

Skolotājs ar SOLO modeļa palīdzību var labāk analizēt skolēna atbildes un saprast, kādu **sarežģītības līmeni tas sasniedzis jeb kāds ir konkrētā indivīda domāšanas procesu progress.**

Taksonomijas var izmantot, lai rosinātu domāšanu, izpratni par mācību programmu, mācību metodēm, novērtēšanu un to savstarpējām sarežģītām mijsakarbām. Noteikti taksonomijas izmantojamas vienotas terminoloģijas ieviešanai un **vienotas izpratnes veicināšanai.**

<https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/6/kadam-nolukam-kalpo-izglitiba-merku-taksonomijas> Edmunds Vanags

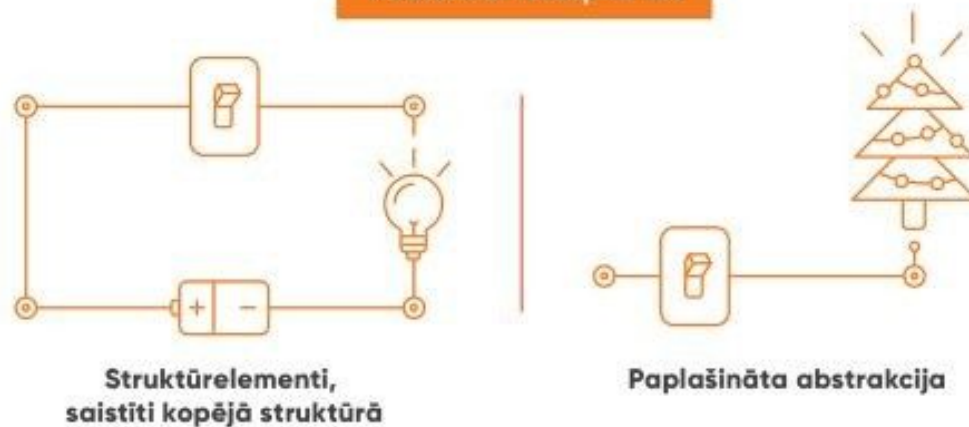

1. attēls. Blūma taksonomijas modelis (Bloom u. c., 1956)

VIRSPUSĒJĀ MĀCĪŠANĀS

MĀCĪŠANĀS IEDZIĻINOTIES

Pārbaudes darba veidošanas pamatprincipi

Kā gada tematiskais plāns/programma var palīdzēt veidot pārbaudes darbu?

1. Sagrupēt, kuri
sasniedzamie
rezultāti atklāj
temata pamatu?

2. Sagrupēt, kuri
sasniedzamie
rezultāti papildina
nākamo tematu?

3. Atlasīt būtiskākos
sasniedzamos
rezultātus?

4. Cik stundas
veltītas temata
apgūvei?

Kā domāt par summatīvā pārbaudes darba uzbūvi?

Darbs ar sasniedzamajiem rezultātiem

Summatīvā pārbaudes darba veidošanas veidne

Punktu aprēķināšana-vidējais piešķirtais no kopējā

Punkti kopā dalīts ar 100 un reizināts ar snieguma līmeni 40/26/20/14

Sasniedzamais rezultāts	Temata apguves pamatzināšanas, atsevišķos elementos.	Tipveida uzdevumi, zināmās situācijās	Zināšanu izmantošana un konkrēto prasmju pielietošana jaunā situācijā	Radošs problēmrisinājums ar dažādiem risinājuma ceļiem
	ATCERAS	SAPROT	ANALIZĒ UN IZVĒRTĒ	RADA
	40%	26 %	20 %	14%

Tipveida uzdevuma un uzdevuma kompleksa snieguma demonstrēšanai salīdzinājums

Kritēriji	Tipveida uzdevums	Komplekss problēmuzdevums
Sasniedzamais rezultāts	Vērsts uz atsevišķu prasmi, sakarību	Komplekss, saistās ar skolēna pieredzi
Uzdevuma situācija (jēdzieni, likumi, teorijas, fakti... tekstā + kontekstā)	Jēdzieni, fakti, likumi un teorijas šaurā zinātnes kontekstā; dominējoša zinātnes temata aktuālais saturs	Iespēja paplašināt – jēdzieni, fakti, likumi, teorijas + starpdisciplinārs konteksts; reālās dzīves situācijas, autentisks
Kognitīvais līmenis, uzdevumu risināšanas paņēmieni	Dominējoši zems. Risinot tipveida uzdevumus, atceras procedūras, izpilda rutīnas darbības	Daudzveidīgs. Attīsta prasmes lietot kognitīvos un metakognitīvos paņēmienus dažādā dziļumā, lasītprasmes paņēmienus u. c. letver tipveida un nestandarta darbības; rīcība jaunā situācijā
Risinājumu variantu iespējamība; atbilžu variantu iespējas	Dominējoši viens risinājuma paņēmieni; viena pareizā atbilde	Tiek veicināta variativitāte

Rīcībvārdi pārbaudes darbu uzdevumu nosacījumiem

RĪCĪBVĀRDI			
I LĪMENIS		II LĪMENIS	
1 - 4		5 - 8	
• sameklēt • sarindot • atrast • izvēlēties pareizo • patiess/nepatiess	• atpazīt • nosaukt • norakstīt • atrast tekstā • savienot	• uzrakstīt saviem vārdiem • interpretēt • aprakstīt • definēt • tulkot • minēt piemērus • identificēt • paplašināt • risināt • lietot • plānot	• salīdzināt • grupēt un pamatot • klasificēt • pretnostatīt • novērtēt • iztīrīt • veidot saiknes, sakarības • prognozēt • apšaubīt • pētīt • cēloņi- sekas • vienkāršot
III LĪMENIS			
9 - 10			
• spriest • izvērtēt • secināt • aizstāvēt • vispārināt • formulēt • piedāvāt risinājumu	• modelēt • modificēt • uzlabot • izvirzīt hipotēzes • mainīt • ilustrēt, vizualizēt • lietot kontekstā		

Signe Jana Rubīna

https://onizglitiba.lv/ieteikumi-parbaudes-darbu-veidosanai-un-atgriezeniskas-saites-sniegsanai/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_term=Tue+12+Nov+2024&utm_campaign=Turpin%C4%81m+iedvesmoties+no+Ogres+novada+pedagogu+konferences+

Rīcības vārdu skaidrojums izziņas līmenim

Rīcības vārds	Rīcības vārda nozīmes skaidrojums	Izziņas darbības līmenis
Analizēt	Detalizēti apskatīt, raksturot veselumu (objektu, jēdzienu, faktu, procesu, pazīmi, problēmu, risinājumu u. tml.) un tā daļas pēc noteiktiem kritērijiem, lai noskaidrotu to būtiskās īpatnības (pazīmes, īpašības, sakarības, struktūru u. tml.).	III
Aprakstīt	Aprakstīt sistēmiski, noteiktā un loģiskā secībā izklāstīt, uzrakstīt atbilstoši noteiktiem kritērijiem, neiekļaujot pamatošanu, izskaidrošanu.	II
Atrast	Atklāt, konstatēt, identificēt, izvēlēties.	I
Formulēt	Izteikt, apkopot domu, ideju.	III
Grupēt	Veidot (apvienot vai sadalīt) grupas, objektu kopas pēc noteiktas pazīmes vai vairākām nošķiramām pazīmēm.	II
Iekļaut	Iesaistīt, padarīt par sastāvdaļu (tekstā).	III
Iesaistīt (tekstā)	Iekļaut, padarīt par sastāvdaļu (tekstā).	III
Izmantot	Mērķtiecīgi iesaistīt, piemērot, lietot.	II
Izrakstīt	Izvēlēties, pierakstīt (daļu no teksta).	I
Izskaidrot	Skaidrojot padarīt saprotamu (piemēram, darot zināmu tā nozīmi, atklājot būtību).	II

Rīcības vārds	Rīcības vārda nozīmes skaidrojums	Izziņas darbības līmenis
Izvēlēties (no teksta)	Izraudzīties no kāda daudzuma, kopuma (piemērotāko, atbilstošāko).	I
Klasificēt	Veidot grupu hierarhisku struktūru pēc noteiktiem kritērijiem.	II
Minēt (piemēru no teksta)	Mutvārdos vai rakstveidā paust (vārdu, nosaukumu u. tml.); teikt, sacīt, nosaukt.	I
Nosaukt	Noteikt; pazīt, identificēt, noskaidrot, konstatēt atšķirīgās pazīmes (īpatnības, faktus, viedokļus, problēmas, argumentus u. tml.).	II
Nošķirt	Nodalīt, norobežot, diferencēt.	II
Noteikt	Nosaukt; pazīt, identificēt, noskaidrot, konstatēt atšķirīgās pazīmes (īpatnības, faktus, viedokļus, problēmas, argumentus u. tml.).	II
Novērtēt	Vērtējot, izspriežot noteikt, izsecināt kvalitāti, atbilstību noteiktām prasībām.	III
Pamatot jeb uzrakstīt pamatojumu	Izveidot skaidrojumu, izmantojot atsauci uz konkrētu informāciju (fakti, dati, cēloņi, novērojumi, iemesli, spriedumi u. tml.).	III
Papildināt	Padarīt ar informāciju, faktiem bagātāku, pievienojot (tam) jaunu daļu.	III
Pārveidot	Izveidot citādu, atbilstoši citām prasībām.	IV
Piedāvāt piemēru	Veidot iespējamu, vēlamu, derīgu, piemēru, atlasot, izmantojot informāciju un pamanot iespējas.	IV
Raksturot	Noteikt, aprakstīt, vērtēt būtiskās raksturīgās īpašības, pazīmes.	III
Sagatavot	Rakstot, sacerot u. tml., izveidot, radīt (piemēram, tekstu).	III
Salīdzināt	Noteikt kopīgās un/vai atšķirīgās īpašības, pazīmes pēc būtības salīdzināmiem veselumiem (objektiem, jēdzieniem, faktiem, procesiem, pazīmēm, problēmām, risinājumiem u. tml.), atsaucoties uz abiem (vai visiem).	III
Secināt	Veidot atzinumu, spriedumu, pamatojoties uz iegūtajiem faktiem, iepriekš veiktu analīzi, vērojumiem, cēloņsakarībām u. tml.	III

Atgādne skolotājam

- Pārbaudes darbs ir par temata būtiskiem sasniedzamajiem rezultātiem;
- Pārbaudu to, ko skolēnam stundās ir bijusi iespēja vingrināties;
- Piedāvāju dažādu izziņas līmeņu uzdevumus un ievēroju to proporciju;
- Uzdevumu saturs atbilst proporcionāli tematam veltītajam stundu skaitam;
- Jo nozīmīgāks sasniedzamais rezultāts, jo lielāks punktu skaits uzdevumā;
- Uzdevumu instrukcijas ir skaidras;
- Skolēniem ir skaidri vērtēšanas kritēriji;
- Uzdevumu skaits atbilstošs, lai skolēns iekļautos dotajā izpildes laikā;
- Nevērtēju skolēna uzvedību un centību.

Praktiskā darbošanās

Dalībnieki izpēta gada tematisko plānojumu un sasniedzamos rezultātus un skolotāja veidoto summatīvo pārbaudes darbu par doto tematu.

- Kurus sasniedzamos rezultātus pārbauda pārbaudes darbs?
- Nosakiet uzdevumu izziņas līmeni un vai ir ievērota proporcionālitate!
- Izvērtējiet vai uzdevumu saturs ir sabalansēts!
- Vai pārbaudes darbs atbilst 10 ballēm?
- Izskatot pārbaudes darbu, kuriem sasniedzamajiem rezultātiem piedāvātu formatīvo darbu?